

УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ: НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ

***О.В. Борщевська**, здобувач вищої освіти групи ЗБ-6/1*

***В.А. Шовкова**, здобувач вищої освіти групи ЗБ-6/3
обліково-фінансовий факультет, МНАУ*

Стрімкий розвиток цивілізації, який передбачав зростання економічних потреб та економіки у цілому, призвело до поширення глобальних екологічних

проблем людства. Тобто, різкий дисбаланс між потребами суспільства й обмеженими можливостями природно-ресурсної основи вплинув на зростання екологічних ризиків та зумовив формування нової екологічної моделі, наприклад, сталий розвиток територій.

Відомо, що Україна належить до країн з високим рівнем урбанізації і, як наслідок має результат зростання споживання, що активізує вирішення питання накопичувальних відходів. Питання утилізації відходів для країни є актуальним, оскільки вона виступає європейським лідером щодо кількості відходів на душу населення, але напрями зменшення утилізації відсутні й питання утилізації відходів залишається незмінним.

Враховуючи, що склад вітчизняних відходів наближається усе більше до західного (одноразовий посуд, алюмінієві банки для напоїв, пластикова упаковка), кількість їх має сталу тенденцію до щорічного збільшення [1].

Через нестачу потужностей із переробки твердих побутових відходів утилізація сміття в Україні перетворюється на глобальну екологічну проблему. Ледь не в кожному населеному пункті існують труднощі з відходами, і необхідність вирішення цього питання набуває обертів майже перед усіма органами місцевого самоврядування.

За оцінками фахівців, в Україні загальна площа сміттєзвалищ займає від 4 до 7 відсотків території країни. Частина з них давно переповнена або не відповідає нормам екологічної безпеки. Ситуація постійно погіршується - щороку сміттєві полігони поповнюються приблизно на 15-17 мільйонів тонн. На переробку потрапляє лише десята частина зібраного сміття. Крім того, ситуацію ускладнює величезна кількість нелегальних сміттєзвалищ, яких нараховується більш, ніж 32 тисячі по всій країні.

Україна, як одна з європейських держав, теж не стоїть осторонь розв'язання проблеми утилізації відходів, маючи ряд певних заходів з охорони середовища, зокрема, що передбачають поводження з відходами. Відповідно до Закону України від 5 березня 1998 р. «Про відходи» поводження з відходами – це дії спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення,

сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення [2]. Між Україною та ЄС було підписано Угоду про Асоціацію, якою передбачено нові підходи до переробки відходів. В цю Угоду про Асоціацію зокрема ввійшли три Директиви Євросоюзу про поводження з відходами – Директива 2008/98 ЄС рамкова, Директива 1999/31 ЄС про захоронення відходів та Директива 2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості [3].

ЗУ «Про відходи» від 05.04.1998 р. є таким, що не відповідає сьогоденню, наприклад, не містить переліку та послідовності операцій із сміттям, а частина питань, що повинні вирішуватись місцевим самоврядуванням ігноруються місцевими радами з різних причин. Виконанню цього Закону на практиці перешкоджають ряд чинників, зокрема відсутність належних коштів у місцевих бюджетах, досвіду роботи з цього напрямку, достатньої роз'яснювальної роботи з населенням щодо необхідності сортування побутових відходів. У листопаді 2017 року Урядом було схвалено Національну стратегію управління відходами в Україні до 2030 року [4], яка запроваджує в Україні європейські принципи поводження із усіма видами відходів: твердими побутовими, промисловими, будівельними, небезпечними, відходами сільського господарства тощо.

Нова Стратегія передбачає запровадження принципів циклічної економіки та розширеної відповідальності виробника, які мають заохотити бізнес до мінімізації утворення відходів та зацікавленості в їх переробці. Також документом передбачено впровадження п'ятиступеневої ієрархії поводження з відходами, яка працює в Європейському Союзі [5].

Зазначимо, що екологічна свідомість українців зросла, про що свідчать створені організації, щодо діяльності у сфері охорони природного навколишнього середовища. Таким чином, в Україні налічується приблизно 440 громадських екологічних організацій, з яких 28 – всеукраїнського рівня. Отже, щоб покращити екологічний стан територій держави необхідно перейняти

досвід європейських країн, які є у мейнстрімі цих процесів, запровадити нові високоефективні методи збирання, перевезення, зберігання, перероблення, утилізації та знешкодження відходів, забезпечити організацію контролю за функціонуючими та закритими полігонами побутових відходів і домогтися впровадження практичного застосування норм екологічного законодавства.

Література:

1. Ігнатенко О.П. економіко-екологічні аспекти ре циклу втор ресурсів з твердих побутових відходів // екологія і ресурси. – 2003. - №4. – С. 115-120.
2. Закон України «Про відходи» від 5 березня 1998 р. № 187/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80>.
3. Геращенко Г.Ю. Що має бути зроблено в Україні, щоб запровадити європейські норми сортування сміття [Електронний ресурс] / Геращенко Г.Ю. // Сайт «Зелений фронт». – Режим доступу: <http://www.zfront.org/referat-vidhodi/>. – Дата публікації: 13.01.2018. – Дата перегляду: 15.05.2018.
4. Розпорядження КМУ «Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року» від 08.11.2017 № 820-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80>.
5. Мінприроди запропонувало Парламенту суттєве підвищення штрафів щодо шкоди навколишньому середовищу [Електронний ресурс] / Міністерство екології та природних ресурсів України // Державний сайт України «Урядовий портал». – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/minprirodi-zaproponuvaloparlamentu-suttuyeve-pidvishennyashtrafiv-shodo-shkodi-navkolishnomu-seredovishu>. – Дата публікації: 11.05.2018. – Дата перегляду: 20.05.2018.

***Науковий керівник – Бобровська Н.В.,
канд. екон. наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет***